

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

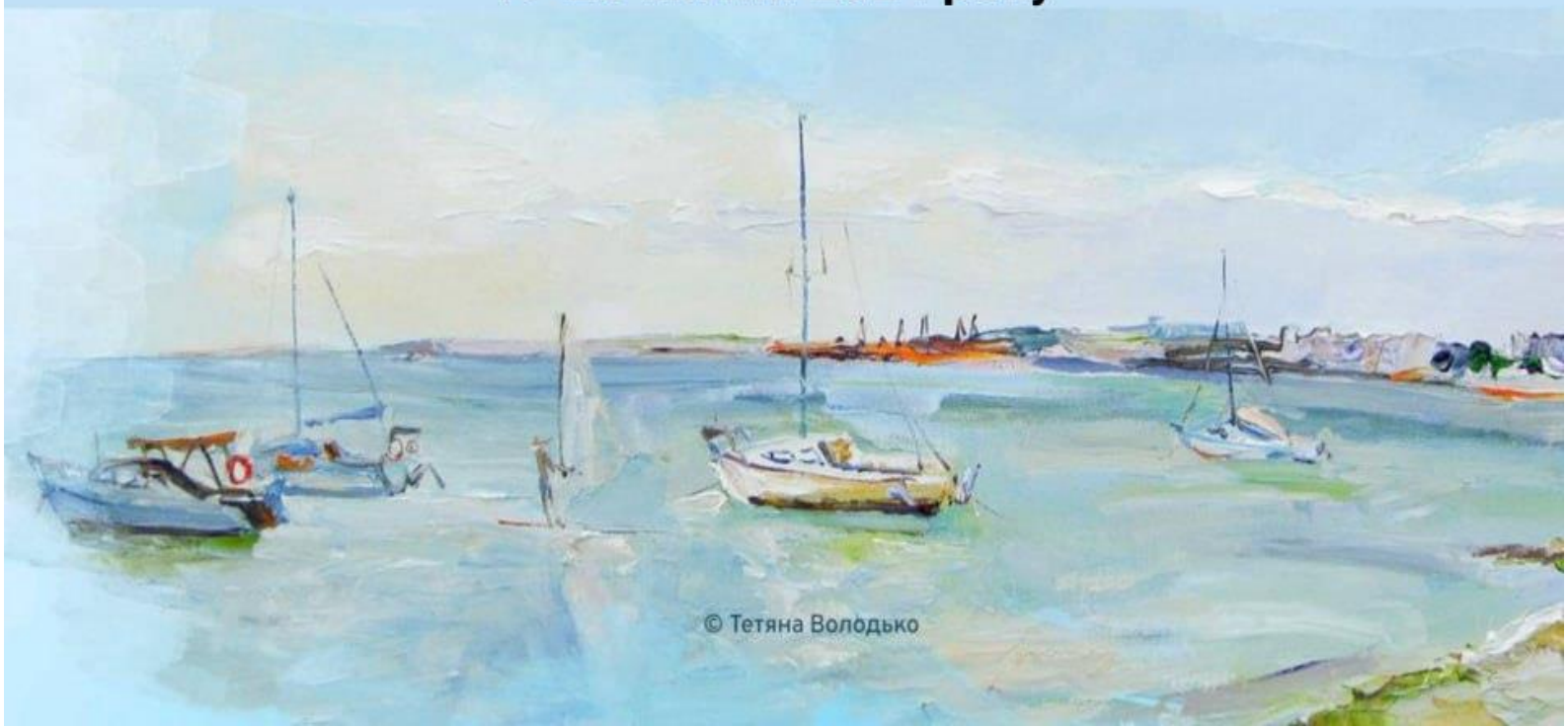


МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

19-20 квітня 2024 року



Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Відділ змісту і технологій педагогічної освіти
Інститут проблем виховання
Лабораторія естетичного виховання та мистецької освіти
Національна музична академія України імені П.І. Чайковського
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Львівський національний університет імені Івана Франка
Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтва
Сілезька академія
Танцювальний центр Прага

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

«МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ»

19-20 квітня 2024 року

м. Запоріжжя (університет тимчасово переміщений)
2024

УДК 78.071.5:008](062)

М 65

*Рекомендовано до друку вченою радою Бердянського державного педагогічного
університету (протокол № 21 від 26 червня 2024 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

СИЧКОВА Яна Олександрівна – докторка технічних наук, професорка, проректорка з наукової роботи Бердянського державного педагогічного університету;

ЛЕСИК Анжеліка Сергіївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, в.о. декана факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету;

БУРНАЗОВА Віра Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету;

ГРИГОР'ЄВА Вікторія Вікторівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету;

ТАРАНЕНКО Юлія Петрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

АРИСТОВА Людмила Сергіївна – докторка філософії в галузі освіти, доцентка, доцентка кафедри музичного мистецтва Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта Іванівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

М 65

Мистецтво та мистецька освіта в сучасному європейському соціокультурному просторі : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (19-20 квітня 2024 р., м. Запоріжжя) / [упоряд. В.В. Бурназова, В.В. Григор'єва, А.І. Омельченко, Ю.П. Тараненко]. Запоріжжя : БДПУ, 2024. 218 с.

До збірника увійшли доповіді та повідомлення, у яких відповідно до заявлених секцій розглядаються такі проблеми: «Актуальні дискурси методики викладання мистецтв: традиції та європейська інтеграція», «Бренд та імідж сучасного викладача/учителя мистецтва: соціокультурні тенденції та виклики сучасності», «Міжкультурна комунікація та популяризація національно-патріотичних цінностей в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти», «Відновлення творчості: теорія і практика в умовах невизначеності», «Штучний інтелект та майбутнє мистецької освіти: теорія і практика».

УДК 78.071.5:008](062)

Автори доповідей та повідомлень відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, належність поданого матеріалу їм особисто, правильне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатися із позицією редакційної колегії.

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін, ФППОМ, БДПУ, 2024

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

БУРНАЗОВА В. В.

Креативний викладач – ключова фігура в освіті нового покоління 9

ВОВК М. П.

Фольклоризм літератури як чинник формування культурної компетентності особистості 15

МАРТИНЕНКО О. В., PhDr.Vlasta Schneiderová (Власта ШНАЙДРОВА)

Формування професійного іміджу майбутнього хореографа 21

ФІЛПЧУК Н. О., ГРИЩЕНКО Ю. В.

Особливості становлення та розвитку системи професійної підготовки майбутніх музикантів на Закарпатті: історичний аспект 28

АКТУАЛЬНІ ДИСКУРСИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВ: ТРАДИЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

БУЗОВА О. Д.

Забезпечення педагогічних аспектів музичної підготовки майбутніх учителів 34

БУРНАЗОВА В. В., РУСАНОВИЧОВА І. М.

Музично-релаксаційні паузи: значення та користь для учасників освітнього процесу 41

ГАЙНЕТДІНОВА Г. Ю.

Мистецтво співпраці: взаємодія концертмейстера з диригентом та виконавцями 47

ГОРГОЛЬ В. П.

Роль естетичної культури у професійній підготовці майбутніх хореографів 50

ГРИГОР'ЄВА В. В.

Специфіка навчання композиції майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі професійної підготовки 55

ГРИГОР'ЄВА В. В., БАГРІН А. В.

Використання засобів театральної педагогіки в процесі вокальної підготовки майбутніх педагогів-музикантів 59

ГРИГОР'ЄВА В. В., СИДОРЧУК А. В.

Принципи розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі навчання 64

КУЛІКОВА С. В.

Соціокультурна компетентність майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва як педагогічна проблема 67

ОМЕЛЬЧЕНКО А. І.

Вплив сучасних технологій на розвиток мистецтва 73

СЕРГІЄНКО С. М.

Культивування таланту: методичні аспекти підтримки обдарованих учнів у навчанні музики 78

СЕРГІЄНКО С. М., СОРОКОТЯГА Д. М.

Інтеграція музичного мистецтва з іншими шкільними предметами 81

СОЛОМАХА С. О., ГОЛОВЧЕНКО М. В.

Сучасний підхід до формування професійно-педагогічних компетентностей викладачів мистецьких дисциплін 85

СТРАТАН-АРТИШКОВА Т. Б.

Музично-виконавська творчість в освіті дорослих: університет III віку «Натхнення» 91

У ФАНЬ (U Fan)

Види естрадного хвилювання піаніста та специфіка їх впливу на успішність концертно-сценічної діяльності 95

УЧКІНА Н. А.

Досягнення творчої універсальності дитячої особистості синтезованим впливом художньо-естетичних мистецтв 99

ФАНЬ ВЕЙ (Fan Wei)

Внутрішні детермінанти впливу на адаптацію саксофоніста до умов концертно-сценічного виступу 104

ШЕВЦОВА О. Б.

Метод художньо-творчого проєкту у викладанні музично-теоретичних дисциплін 108

**МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В УМОВАХ
ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

БАКУМ В. А.

Особливості музичної мови у творчості композитора Валентина Сильвестрова 113

БУЗОВА О. Д., БАКУМ В. О.

Вивчення на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» особливості розвитку мистецтва України в епоху бароко 118

БУРНАЗОВА В. В., ГЛАЗУНОВА І. І.

Інструментальна творчість Володимира Івасюка - музичний генофонд самоусвідомлення українців 126

БУРНАЗОВА В. В., ПОНОМАРЕНКО Я. В.

Особливості інструментальної музики в творчості Василя Барвінського .. 131

ГУБА-ПЛОСКІНА А. В.

Інтеграція світової контртенорової методики у сучасну українську вокальну школу 136

ЖЕЛЕЗНИК О. Ф.

Дидактична шпигунська гра «на гостину до розвідника» в музеї «Львів стародавній» 141

КОВАЛЬ К. В.

Національно-патріотичне виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва 146

КРИВУНЬ Н. С., Mgr.Pavla Kónigsmarková (Павла КЕНІГСМАРКОВА)

Роль вибіркового освітніх компонентів у формуванні soft skills майбутніх бакалаврів хореографії 150

ЛУКОВСЬКА О. І., НЕСТОРЕНКО Т. П., НЕСТОРЕНКО О.

Освіта через мистецтво: патріотичні плакати в сучасних експозиціях 155

МАРТИНЕНКО О. В., ВОЛКОВА В. О.

Закордонні практики навчання класичному танцю: на прикладі Південної Кореї 159

ОМЕЛЬЧЕНКО А. І., БАРБОЛІН М. О.

Особливості виконавських шкіл сучасного акордеонного мистецтва в Україні 166

ОМЕЛЬЧЕНКО А. І., КУДІНА А. А.

В.Верховинець - видатний представник української культури 170

ОМЕЛЬЧЕНКО А. І., ОЧЕРЕТЕНКО П. В.

Особливості української популярної музики та її зв'язок з іншими видами мистецтва 175

РУДЕНКО Н. І.

Відоме та невідоме з творчого життя Регіни Горовиць 178

ТАРАНЕНКО Ю. П., ХОРОЛЕЦЬ Д. О., ОМЕЛЬЧЕНКО Х. В.

Роль танцювальних платформ у розвитку та підтримці неформальної освіти: можливості та виклики 183

ЧЕНЬ ЯНХАО (Chen Yanhao)

Втілення семантичних та композиційно-драматургічних ідей композитора у вокальні твори (на прикладі вокального циклу Ф. Шуберта «Die schöne Müllerin») 187

**БРЕНД ТА ІМІДЖ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА/УЧИТЕЛЯ
МИСТЕЦТВА: СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ
СУЧАСНОСТІ**

ЮНИК О. О.

Digital-репутація викладача закладу вищої освіти та специфіка її формування 193

**ВІДНОВЛЕННЯ ТВОРЧІСТЮ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ**

БУРНАЗОВА В. В., САПРАНКОВА К. В.

Вплив музики українських композиторів на психоемоційний стан здобувачів вищої освіти під час військових дій на території України 200

ЧЕРЕЗОВА І. О.

Інноваційні технології арт-терапії в контексті відновлення психологічної
ресурсності особистості 204

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МАЙБУТНЄ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

ОМЕЛЬЧЕНКО А. І., ГРИГОРОВИЧ О. А.

Вплив музикотерапії на психоемоційний стан особистості людини 210

ПАЩЕНКО І. М.

Інтеграція штучного інтелекту в сучасну мистецьку освіту 212

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Євдокімова-Лисогор Л. А. Основи міжкультурної комунікації: методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 29 с.
2. Філіпчук Н.О. Музейна педагогіка: навчальна програма спецкурсу; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ: Талком, 2020. 30 с. URL: <http://surl.li/ulbhu> (дата звернення: 11.03.2024).

УДК 373.3.015.31:39(=161.2):78

Карина КОВАЛЬ, асистентка кафедри педагогіки,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті теоретично обґрунтовано особливості національно-патріотичного виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва. Проаналізовано фрагмент одного із підручників для учнів 4 класів ЗЗСО щодо формування національно-патріотичних цінностей, визначено переваги послідовно та систематичного виховного впливу на учнів початкових класів засобами музичного мистецтва.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, музичне мистецтво, здобувачі початкової освіти, інтегрований курс «Мистецтво».

В умовах повномасштабного вторгнення особлива увага в ЗЗСО приділяється національно-патріотичному вихованню, адже формування у

здобувачів початкової освіти ціннісного ставлення до власного народу та держави визначає їх майбутнє. Такий підхід реалізовується наскрізно, охоплюючи не тільки обов'язкові освітні компоненти, але й позаурочну діяльність (гуртки, спортивні секції, додаткові заняття тощо). Організація національно-патріотичного виховання має охоплювати громадянсько-патріотичні та духовно-моральні аспекти систематичного впливу [2, 5]. Інтегрований курс «Мистецтво» в початковій школі неабияк сприяє розв'язанню окресленої проблеми, розкриваючи історію українського народу, традиції, звичаї, вірування тощо. Особлива увага приділяється саме музичному мистецтву, адже через музику учням значно легше сприйняти та усвідомити національно-патріотичні цінності.

Проблема національно-патріотичного виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва активно досліджується сучасними науковцями, методистами та вчителями: Л. Аристова, Н. Безлюдна, Т. Борисова, Б. Брилін, В. Бриліна, О. Кіян, О. Король, А. Семенов, О. Ткаченко та ін.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати особливості національно-патріотичного виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва. Для досягнення окресленої мети нами були застосовані такі методи: аналіз та зіставлення педагогічної літератури; періодизація – виявлення ступеня досліджуваності визначеної проблеми; порівняння, узагальнення та систематизація теоретичних засад національно-патріотичного виховання молодших школярів.

Національно-патріотичне виховання засобами музичного мистецтва може здійснюватися на будь-якому етапі уроку з використанням таких методів та технологій, що будуть відповідати віковим та психологічним особливостям учнів. Головною метою такого виховного впливу має бути формування стійкої патріотичної позиції здобувачів початкової освіти, що передбачає прагнення до самоаналізу, саморозвитку та самовдосконалення [3]. Слід пам'ятати, що

національно-патріотичне виховання має бути спрямованим на формування цінностей, а не на насадження певних ідей та стереотипних суджень [2].

Музичне мистецтво є частиною нашого щоденного життя починаючи з перших днів народження, саме тому цей засіб вважається один із найефективніших способів організації національно-патріотичного виховання. Автор музичного твору за допомогою способів художнього вираження кодує певну інформацію, а учні, як слухачі, сприймають цю інформацію та інтерпретують її. Головне місце тут посідає чуттєво-емоційне ототожнення отриманої інформації з власними життєвими цінностями [1].

Музичне мистецтво є доволі потужним засобом виховного впливу на здобувачів початкової освіти [3]. Пропонуємо на прикладі підручника для учнів 4 класу ЗЗСО «Мистецтво» (авт. Т. Рубля, І. Мед., Т. Щеглова) [4] розглянути особливості національно-патріотичного виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва.

Тема: Мистецтво українського народу (С. 6–7).

Автори підручника пропонують організовувати національно-патріотичне виховання в рамках вивчення окресленої теми на основі ознайомлення здобувачів початкової освіти з державними символами України – Гімн, Прапор та Герб. Особливою перевагою є ототожнення державних символів до життєдіяльності учнів, зокрема визначення де саме можна їх побачити та що вони означають.

Засобом музичного мистецтва, що сприяє формуванню національно-патріотичних цінностей, виступає Гімн України. Окрім його прослуховування та виконання, здобувачі початкової освіти мають визначити характер пісні, особливості її звучання, слова або словосполучення, що є головними, проаналізувати які події суспільного життя українців супроводжує Гімн України.

З метою формування власних ціннісних орієнтирів учням пропонується підготувати на наступний урок улюблену українську народну пісню.

Організація національно-патріотичного виховання в рамках вивчення цієї теми має доволі послідовний характер впливу. Спершу вчитель має лише в загальних аспектах ознайомити учнів з поняттям «державні символи», спираючись на їх досвід визначити значення державних символів в житті нації, а потім вже перейти до емоційно-чуттєвого сприйняття Гімну України та формування ціннісних орієнтирів.

Отже, в умовах повномасштабного вторгнення національно-патріотичне виховання займає визначальне місце в організації освітнього процесу. Його метою є формування ціннісного ставлення особистості до Батьківщини, народу та держави. Одним з найефективніших засобів національно-патріотичного впливу є музичне мистецтво. Головною перевагою виховного впливу через мистецтво є можливість емоційно-чуттєвого контакту між автором музичного твору та учнями. Сучасні підручники для здобувачів початкової освіти мають доволі велику кількість вправ, самостійних завдань та проєктів, що спрямовані на розвиток ціннісних орієнтирів кожного учасника освітнього процесу. Сучасні науковці, методисти та вчителі роблять усе можливе для виховання справжніх патріотів своєї держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аристова Л. С., Семенов А. С. Національно-патріотичне виховання учнів засобами музичного мистецтва. *The 18th International scientific and practical conference «Theoretical and applied aspects of the development of science»* (May 09–12, 2023). Bilbao, Spain. International Science Group. 2023. С. 254–258.
2. Безлюдна Н. Особливості національно-патріотичного виховання молодших школярів в умовах воєнного стану. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Вип. 2 (8), 2022. С. 76–83.
3. Кіян О. І. Національно-патріотичне виховання засобами художньо-мистецької освіти в умовах війни. *Молодий вчений*. № 8 (120). Серпень, 2023. С. 43–48.

4. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 4 кл. закл. загал. серед. освіти / Т. Є. Рубля, І. Л. Мед., Т. Л. Щеглова. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 128 с.

5. Ткаченко О. Національно-патріотичне виховання як основний засіб успішного розвитку нації. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти* : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 23 квітня 2021 р.) / ред. кол. : І. Г. Терешко, Л. М. Андрощук, В. А. Сизоненко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. С. 134–137.

УДК 378.046-021.64.091.214.18-027.556:793.3]:[37.035:316.46]

Наталя КРИВУНЬ, старша викладачка кафедри теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін,

Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

Mgr.Pavla Kőnigsmarková (Павла КЕНІГСМАРКОВА), заступник директора
Танцювального центру Прага (Чеська Республіка)

РОЛЬ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ХОРЕОГРАФІЇ

Анотація. У статті порушується проблема формування навичок soft skills у майбутніх бакалаврів хореографії під час засвоєння вибіркового освітніх компонентів здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Розглядається закон України «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті».

Ключові слова: навички soft skills, вибірково освітні компоненти, здобувач вищої освіти, бакалавр хореографії.